

Jsoucí (≠ jsoucno !)

Pokud neurčíme, o jaký okamžik a jakou situaci nám jde (datum, čas i prostor), a pokud není předem vyjasněno, že se dotazujeme na „pravé“ jsoucno, musíme za „jsoucí“ považovat pouze a výhradně „právě teď a tady jsoucí“. Přijmeme-li toto vymezení, musíme uzavřít, že v tomto smyslu „právě teď a zde jsoucí“ není a nemůže být žádné „pravé“ jsoucno – snad s výjimkou tzv. primordiálních událostí, kterými se však nyní nebudeme zabývat. Předpokladem toho, aby vůbec mělo smysl mluvit o něčem, co je právě teď a zde jsoucí, je vztaženo k nějakému „subjektu“, jehož právě aktuální jsoucnost představuje ten rozhodující vztažný moment; není tomu tak proto, že by taková okamžitá jsoucnost byla čímsi pouze „subjektivním“, jak by někdo mohl chybně usuzovat. Okamžitá aktuální jsoucnost (přítomnost) je skutečností, ovšem parciální skutečností, „úkazem“. O jakémkoliv úkazu však lze mluvit (uvažovat atd.) pouze v souvislosti s něčím nebo někým, čemu nebo komu se „ukazuje“. Ovšem tato nezbytná souvislost má své důsledky: pro ono „něco“ nebo „někoho“ (nakonec jde vždy o nějaké „subjekty“, ovšem na různých úrovních) může takový „úkaz“ něco „znamenat“ jen tak že se mění (že je měněn, proměňován) v „jev“. Každý úkaz se však může měnit v jev pouze za předpokladu, že je subjektivně integrován v jakýsi hypotetický pseudo-celek. Což ovšem znamená, že o „jsoucím“ hic et nunc vlastně nemá smysl hovořit (ani uvažovat, leda jako o extrému); jsoucí musíme vždy uvažovat v časových, nejen prostorových dimenzích (v tom tkvěla zásadní chyba karteziánské koncepce tzv. „res extensa“). Tzv. „jsoucí hic et nunc“ je tedy pouhou hypotetickou abstrakcí, navíc zatíženou těžkou chybou (totiž předpokladem „substance“, srv. substanční metafyziky); ve skutečnosti jde vždy o jsoucí v čase, tedy o bytí (chápané jako časově koextenzivní s trváním pravého jsoucna/události od vlastního počátku až po vlastní konec).

(Písek, 121111-2.)